

Fővárosi Ítéltábla

4.Pf.20.811/2022/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Fellebbviteli Főfelperes neveség (cím) által képviselt Az felperes neve (felperes címe) felperesnek a alperesi jogi képviselő neve MBA Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe; ügyintéző: alperesi jogi képviselő neve ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. október 5. napján kelt 15.G.42.252/2021/18-I. számú ítélete ellen, az alperes által 19. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezései közül az alperes által alkalmazott, a Bérleti szerződés blankettához tartozó Általános Szerződési Feltételek megnevezésű blanketta 2.8. pont 3. mondatának első fordulata és a 2.14. pontjának 2. mondata érvénytelenségének megállapítása tekintetében helybenhagyja, ezt meghaladóan az ítéletet akként változtatja meg, hogy a további keresetet elutasítja és az elsőfokú ítéletben megfogalmazott közleményből az elutasítással érintett rendelkezéseket mellőzi, valamint az alperes kereseti illetékfizetési kötelezettségének mértékét 11.000 (tizenegyezer) forintra leszállítja azzal, hogy ezen összeget a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell teljesítenie e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül; megállapítja továbbá, hogy a további 25.000 (huszonötezer) forint le nem rótt kereseti illeték az állam terhén marad.

Az ítéltábla kötelezi a Magyar Államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 350.000 (háromszázötvenezer) forint + áfa összegű, valamint 40.000 (negyvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes ruhakölcsönzési, valamint új és használt termék értékesítési tevékenységet folytat, a fogyasztókkal ruhakölcsönzési szolgáltatásra vonatkozó, továbbá

adásvételi szerződéseket köt, melyek részévé válnak az általa kialakított általános szerződési feltételek.

[2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes által alkalmazott Bérleti szerződés megnevezésű szerződés blankettához tartozó Általános Szerződési Feltételek megnevezésű blanketta (ÁSZF), a Bérleti szerződés elnevezésű blanketta, továbbá az Adásvételi szerződés használt termék, helyszíni adásvétel, helyszíni átvétel, valamint az Adásvételi szerződés új termék, készleten lévő termék, helyszíni adásvétel, helyszíni fizetés, helyszíni átvétel című blanketta keresetben megjelölt rendelkezései az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, melyeket a megtámadásig már teljesítettek. Kérte a bíróság által megállapított tartalmú közlemény alperes saját költségén történő közzétételére kötelezését, valamint az alperest perköltségben marasztalni.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, a felperes perköltségben történő marasztalása mellett. Elsődlegesen állította, hogy a felperesnek jelen ügyben nincs keresetjogi joga az adásvételi szerződések vonatkozásában, figyelemmel arra, hogy azok egyedileg megtárgyalt szerződésnek minősülnek, nem tartalmazzak általános szerződési feltételeket. Az ügy érdemére vonatkozóan azzal érvelt, hogy a támadott feltételek a felperes által megjelölt okból nem tisztességtelenek.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy az alperes által alkalmazott, a fogyasztói szerződés részévé váló alábbi általános szerződési feltételek az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig, 2021. december 16. napjáig már teljesítettek:

a 2021. május 28-ától hatályos „Általános Szerződési Feltételek” megnevezésű szerződésblanketta

1.1 pontja 2. mondatának második tagmondata:

„amelyeket a Bérlet a szolgáltatások igénybevételével kifejezetten elfogad, és magára nézve kötelező erejűnek ismer el a létrejött szerződéses jogviszony keretében.”

1.3. pontjának 4. és 5. mondata:

„Az cég a ÁSZF-et a Szerződés megkötésével egyidejűleg a Bérlet részére átadja, amelyre tekintettel a Bérlet a vonatkozó Szerződés aláírásával elismeri, hogy az cég a mindenkor hatályos ÁSZF-et rendelkezésére bocsátotta, annak tartalmát áttanulmányozta és ismeri, az ÁSZF rendelkezéseit megértette, tudomásul vette és kifejezetten elfogadta. A Bérlet a vonatkozó Szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy az ÁSZF a Szerződés(ek) szerves részét, elválaszthatatlan mellékletét képezi.”

a 2.4. pontjának 4. mondata:

„A fentiek tekintetében a Felek rögzítik, hogy a Szerződés a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződésnek tekintendő, melyet a

14. életévét betöltött, de a 18. életévét be nem töltött Bérlő a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is megköthet, továbbá arra harmadik, a jelen ÁSZF rendelkezései szerint szerződéskötési képességgel rendelkező személyt meghatalmazhat.”

a 2.7. pontjának alábbi szövegrésze:

„Az cég1 részletfizetési kedvezményt (...) a Regisztrációs díj, sem a teljes Bérlési díj, sem a teljes Bérlési díj és a Regisztrációs díj különbözete (a továbbiakban: „Hátralék”) vonatkozásában nem biztosít.”

a 2.8. pontja harmadik mondatának első fordulata és a negyedik mondatának utolsó fordulata:

„A Bérlő tudomásul veszi és kifejezetten elfogadja, hogy az adott fantázianevű Bérelt termék minőségében, anyagában, díszítésében, színében megegyezik a Fő honlapon az adott fantázianevű Termékhez kapcsolódó fényképen és részletes leírásban szereplő Termékkel.”

„a Bérlő kifejezetten tudomásul veszi, hogy a Terméken a Bérlő általi korábbi megtekintés állapotához és/vagy a Termék a Honlapon lévő fényképen ábrázolt állapotához képest a Termék rendeltetésszerű használatából eredő, de a Termék használatát, megjelenését érdemben nem befolyásoló változások lehetnek.” (negyedik mondat utolsó fordulata)

a 2.11. pontjának 6., 8. és 9. mondata:

„a Bérlő a 15., azaz tizenötödik naptól kezdődően minden késedelmes nap után 2.000 Ft, azaz kettőezer forint késedelmi kötbért köteles az cég1-nek fizetni.” (6. mondat)

”Cipős ruhapróba esetében, ha az igazítás a Bérelt termék visszafordíthatatlan átalakításával (így különösen, de nem kizárólagosan a szoknyarészének hosszának levágásával) jár, az igazítás megtörténtét követően a Felek nem jogosultak a Szerződést elállással/felmondással megszüntetni.” (8. mondat)

„a Bérlő az cég1-nek a meghíúsulási kötbéren felül további nettó 50.000 Ft, azaz ötvenezer forint kárártalányt (a továbbiakban: ”Kárártalány”) köteles megfizetni.” (9. mondat)

a 2.13. pontjának 2., 3. 7. mondata:

„A Bérlő tudomásul veszi, hogy ha a Szerződéstől annak aláírásától számított 30, azaz harminc napon belül áll el (él felmondással), akkor a Regisztrációs díjat elveszíti.”

„A Felek nem jogosultak elállással/felmondással élni, ha az cég1 a Bérelt terméket oly módon igazítja a Bérlőre, hogy az igazítás a Bérelt termék visszafordíthatatlan átalakításával (így különösen, de nem kizárólagosan a szoknyarészének hosszának levágásával) jár (Cipős ruhapróba).”

„A Szerződés annak aláírásától számított 31., azaz harmincegyedik napjától sem a Bérlő, sem az cég1 egyoldalú nyilatkozatával jogszerűen nem szüntethető meg, ide nem értve a Bérlő szerződésszegése miatti, a jelen ÁSZF 2.11, 3.3. pontjaiban rögzített felmondást/elállást.”

a 2.14. pontjának második mondata:

„A Bérelt termék a Szerződés szerinti kiadásának időpontját megelőző 30., azaz harmincadik naptól kezdődően a Bérlő szerződésszegése miatti meghíúsulás esetén a Bérlő a Hátralék nettó összegével megegyező meghíúsulási kötbért köteles megfizetni az cég1 részére.”

a 2.15. pontja alábbi szövegrésze:

„A Bérlő tudomásul veszi és elfogadja, hogy az cég1 bizonyos Bérelt termékek esetén óvadékot (= kaució, a továbbiakban: ”Óvadék”) kérhet. A Bérlő tudomásul veszi és elfogadja, hogy az Óvadék összegét az cég1 egyoldalúan a bérlet tárgyát képező termék értékének figyelembevételével jogosult meghatározni. Ha a Bérlő a Bérelt terméket a Szerződésben és a jelen ÁSZF-ben foglaltak szerint hiánytalanul, sérüléstől és károsodástól mentesen, határidőben visszaviszi az Üzletbe, az cég1 az Óvadék összegét a Bérlő részére készpénzben,

vagy ha az Óvadék megfizetése Azonnali fizetéssel történt banki átutalás útján visszafizeti. A Bérlő tudomásul veszi és elfogadja, hogy amennyiben a Bérelt termékben kár keletkezett (lásd 2.19. pont), az cég1 jogosult a kár összegét az Óvadék összegéből levonni, és a különbözetet a Bérlő részére készpénzben, vagy ha az Óvadék megfizetése Azonnali fizetéssel történt, banki átutalás útján megfizetni. A kár fogalmának és összegének meghatározására a jelen ÁSZF 2.19. pontjában foglaltak értelemszerűen irányadóak. Ha a kár összege meghaladja az Óvadék összegét, a Bérlő köteles a különbözetet az cég1-nek megfizetni. Az Óvadék összege után az cég1 kamatot vagy egyéb díjat nem fizet Bérlő részére”

a 2.17. pontja 8. mondat második tagmondat:

„az cég1 a bérelt ruha tartozékainak és alkotórészeinek a rendeltetésszerű használat során való természetes elhasználódásából fakadó meghibásodásáért, valamint az ebből esetlegesen fakadó kárért való felelősségét kifejezetten kizárja.”

a 2.18. pontjának utolsó előtti (6.) mondata:

„A Bérlő tudomásul veszi, hogy bármilyen okból bekövetkező késedelmes visszavitel esetén naptári naponként és Bérelt termékenként 5.000 Ft, azaz ötezer forint összegű késedelmi használati díjat köteles fizetni az cég1-nek, melynek összegét a Felek értékarányosnak fogadják el.”

a 2.19. pontjának 6. és 8. mondata:

„A Bérlő a Szerződés aláírásával a Kárjegyzékben foglalt összegeket kifejezetten elfogadja.”

„A Kárjegyzékben egyedileg nem feltüntetett díjtételeket az cég1 egyoldalúan jogosult meghatározni a Kár tényleges összegének alapul vételével.”

a 2.20. pont 9. mondata:

„A Bérlő tudomásul veszi, hogy a Kárvédelmi szolgáltatástól és/vagy a Szerződéstől való, a Bérlő általi bármely okból történő elállás /felmondás esetén a korábban már megfizetett Kárvédelmi szolgáltatási díj bánatpénznek minősül,”

a 2.21. pontjának utolsó mondata:

„Szerződésmódosítás esetén, ha az eredeti Szerződés tárgyat képező Bérelt termék bérleti díja magasabb, mint a Szerződésmódosítás tárgyat képező Bérelt termék bérleti díja, az cég1 a Szerződésmódosítással bérbe venni kívánt Terméket a magasabb, az eredeti Szerződés tárgyat képező Bérelt termék bérleti díja ellenében adja bérbe a Bérlőnek.”

a 3.1. pont 12. és 13. mondata:

„A Csoportos bérleti szerződésben rögzített méretadatok alapján az cég1 a Bérlő részére az általa megrendelt ruhával azonos típusú és kialakítású, az cég1 által megállapított helyes konfekcióméret szerinti ruhát jogosult kiadni, melyet a felek szerződésszerű teljesítésnek fogadnak el. Az cég1 általi szerződésszerű teljesítésének Bérlő általi jogosulatlan visszautasítása a Bérlő szerződésszegésének minősül.”

a 3.2. pontjának 14. mondatába foglalt alábbi szövegrésze:

„Ha a rendezvény a Szerződésben meghatározott dátumát megelőző 14., azaz tizennegyedik napig nem, vagy hiányosan adja meg a méretadatokat, úgy a Csoportos szerződés azon alanya – akit illetően nem kerültek a méretadatok maradéktalanul megadásra – a szerződésszegésre való tekintettel szerződésszegési kötbér címen a Bérleti Díj Hátralék nettó összegének megfelelő összegre jogosult az cég1”

a 3.2 pont 20. pont utolsó fordulata és 21. mondata:

„ruhapróba nélkül az cég1 mindenféle díjfizetési vagy egyéb jogkövetkezmény nélkül megtagadhatja a Bérelt termék kiadását. Az előző mondatban foglaltak nem érintik a Bérlő fizetési kötelezettségét.”

[5] A „Bérleti Szerződés” megnevezésű szerződésblanketta alábbi szövegrésze:

„A Bérlő úgy nyilatkozik, hogy az ÁSZF rendelkezéseit elolvasta, megértette és magára nézve kötelezőnek ismeri el, az ÁSZF 2. és 3. fejezetében foglalt rendelkezéseket maradéktalanul tartalmazó kivonatot pedig a jelen Szerződés aláírásával egy példányban átvette.”

Az „Adásvételi szerződés használt termék, helyszíni adásvétel, helyszíni fizetés, helyszíni átvétel” megnevezésű szerződésblanketta 4. pontjának alábbi szövegrésze:

”Felek együttesen rögzítik, hogy használt termék(ek)kel kapcsolatos kellékszavatossági igények elévülési ideje egy év.”

a 7. pontjának alábbi szövegrésze:

„A Felek esetleges jogvitáik rendezésére kikötik a Budai Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességét.”

Az „Adásvételi szerződés új termék, készleten lévő termék, helyszíni adásvétel, helyszíni fizetés, helyszíni átvétel” megnevezésű szerződésblanketta 9. pontjának alábbi szövegrésze:

„A Felek esetleges jogvitáik rendezésére kikötik a Budai Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességét.”

[6] A bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül saját költségén a bíróság által megfogalmazott közleményt tegye közzé a weboldal neve elnevezésű honlapján 60 napon keresztül, valamint kötelezte 36.000 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére az állam javára külön felhívásra.

[7] Az elsőfokú bíróság döntését az alábbiakkal indokolta:

A támadott feltételek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:77. § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételek, mivel azokat a feltételek alkalmazója több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre határozta meg és ekként bocsátja a fogyasztók rendelkezésére. Önmagában az a körülmény, hogy az egyes feltételek szükségyszerű kiegészítésével köthető meg az egyedi szerződés, nem eredményezi azt, hogy a fogyasztó rendelkezésére bocsátott szerződésblanketta ne minősülne általános szerződési feltételnek.

Nem osztotta a felperes álláspontját, miszerint az ÁSZF 1.1. pont tárgyi hatály 2. mondatának 2. tagmondata és 1.3. pont 4. és 5. mondata a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése, valamint a 6:104. §

(1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen. A felperes jogi érvelésével egyetértve azonban megállapította, hogy e kikötéseknek az ÁSZF-fel összefüggő fogyasztói kötelezettségekre vonatkozó feltételei nem egyértelműek, ezért a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján tisztességtelenek. Kiemelte, hogy az ÁSZF 1.1. pontjának támadott rendelkezése egyértelműen az ÁSZF fogyasztó általi elfogadásáról és elismeréséről rendelkezik, míg az 1.3. pontja mindezt kiegészíti az alperesi rendelkezésre bocsátással, a fogyasztó áttanulmányozási, megismerési, megértési, tudomásul vételi kötelezettségével. Ezzel szemben a Bérleti szerződés az előbbi kötelezettségek részbeni megismerése mellett az átvételi kötelezettséget már csupán az ÁSZF 2. és 3. fejezetében foglalt rendelkezéseket tartalmazó kivonatra korlátozza.

Az ÁSZF 2.4. pontjának támadott kikötését az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek találta, mivel egy olyan szerződést minősít a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű és kiskorú személy által megkötött szerződésnek, amely olyan bonyolult és szigorú jogkövetkezményekkel járó feltételrendszert állapít meg a szerződés tárgyát képező bérleti jogviszonyra, ami egy kiskorú személy számára felelősséggel nem megítélhető, átlátható, értelmezhető. A feltételek nagy része fogyasztói kötelezettségeket ír elő pénzben kifejezhető jogkövetkezményekkel, melynek mértéke esetenként a bérlet ruha értékét messze meghaladja, ezért e szerződés nem tekinthető kisebb jelentőségű, a mindennapi élet szükségleteinek fedezésére szolgáló olyan szerződésnek, melyet a korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül megkötött.

Az ÁSZF 2.5. pontjában megfogalmazott regisztrációs díj, illetve a 2.6. pontban rögzített bérleti díj fogalmára figyelemmel a 2.7. pont támadott rendelkezése nem teszi egyértelművé, hogy a regisztrációs díj beszámít-e a bérleti díjba, ezért e rendelkezés a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésébe ütközik. Az ÁSZF egyetlen pontja sem rendelkezik minden kétséget kizáró módon arról, hogy a regisztrációs díj a bérleti díjba beszámításba kerül-e. Az alperes által alkalmazott gyakorlat e kikötés tisztességtelensége vizsgálatánál nem vehető figyelembe.

Az ÁSZF 2.8. és 3.1. pontjának támadott rendelkezései a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján tisztességtelenek, ugyanis azzal, hogy a bérlő már a ruha kiadását megelőzően „tudomásul veszi és kifejezetten elfogadja” a bérlő által választott terméktől eltérő termékkel történő teljesítés iránti alperesi jogot, egyoldalúan feljogosítja az alperesi vállalkozást a teljesítésének szerződészerű megállapítására. E rendelkezés alapján az alperes a ruha kiadásakor maga dönti el, hogy a bérlő helyett választott ruha állapota az eredeti ruha állapotának megfelelő.

Az ÁSZF 2.19. pontjának sérelmezett rendelkezése a bekövetkező károk mértékének egyoldalú meghatározására jogosítja fel az alperest az általa alkalmazott kárjegyzék alapján előre, a kárjegyzéken nem szereplő típuskárok esetén pedig utólag. E rendelkezés szerint megállapított bérlői kárfelelősségnek - mint szerződési feltételnek - a része a kár mértékének a megállapítása.

Az ÁSZF 2.11. pontjának 4. és 5. mondatába (helyesen: 6. és 9. mondatába) foglalt kikötés a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen, mert a fogyasztót túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezi azzal, hogy az alperes egyszerre követelheti a késedelmes teljesítés miatt teljesítést és kötbért, illetve nem teljesítés miatt kötbért. A támadott kikötés nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy az alperes a kötbérterhes időszakot követően álljon el a szerződéstől és ez teszi lehetővé a két jogkövetkezmény egyszerre történő alkalmazását. Az elsőfokú bíróság szerint a szalagavató ruha 39.000 forintos bérleti díjához viszonyítva az annak 5%-át kitevő mértékű napi kötbér mértéke eltúlzott. A fogyasztó nemteljesítése esetére kikötött meghíúsulási kötbér és az 50.000 forint káratálcány együtt túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére való kötelezést jelent. A bíróság figyelmen kívül hagyta azt az alperesi érvelést,

hogy az 50.000 forint összegű kárátalány nem túlzott a több 100.000 forintos ruhákhoz képest. Kiemelte, hogy a kikötés nem veszi figyelembe a bérelt ruha értékét, ugyanis értékhatár nélkül vonatkozik minden bérelt ruhára. A visszafordíthatatlan átalakítással bekövetkező értékcsökkenésre való alperesi hivatkozás sem helytálló, hiszen ennek mértéke is a ruhák értékétől függ.

Az ÁSZF 2.18. pontjának felhívott rendelkezése a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján azért tisztességtelen, mert elzárja a fogyasztót a túlzott mértékűnek tartott kötbérrel összefüggő igényének peres vagy más jogi úton történő érvényesítésétől, ugyanis e kikötés a késedelmi használati díj összegét napi 5.000 forintban határozza meg a késedelem okára és körülményeire tekintet nélkül, melyet a fogyasztónak mint értékarányost el kell fogadnia.

Az ÁSZF 2.14. pontjában és a 3.2. pontjának 13., 14. mondatában (helyesen: 14. mondatában) megfogalmazott kikötésekben az alperes egyrészt a bérlő szerződésszegése miatti meghiúsulás (2.14. pont), másrészt együttműködési kötelezettsége elmulasztása esetén (3.2. pont) a teljes bérleti díj megfizetését köti ki meghiúsulási kötbérként. A szerződéses kikötés a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen, mert a fogyasztó mulasztásához viszonyítva eltúlzott mértékű pénzösszeg fizetésére való kötelezést jelent a teljes bérleti díj megfizetése.

Az elsőfokú bíróság az ÁSZF 2.20. pontjának 9. mondatában foglaltakat a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján minősítette tisztességtelennek, e rendelkezés a kár védelmi szolgáltatási díj jogcímének megváltoztatását a fogyasztó részére tilalmazza, ezzel szemben az alperes részére megengedi, mert a bérlő általi felmondás esetére azt bánatpénznek minősíti. E rendelkezés egyoldalúan és indokolatlanul, a szerződési feltétel alkalmazójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével.

Az ÁSZF 2.21. pontjának utolsó mondatában írt kikötés az elsőfokú bíróság megítélése szerint a Ptk. 6:102. (1) bekezdése alapján tisztességtelen, mert szerződésmódosítás esetén az alperes a ténylegesen bérelt ruhának a bérleti díját a szerződésmódosítás előtti ruha bérleti díjára emelheti fel egyoldalúan és indokolatlanul.

Az ÁSZF 3.2. pontjának utolsó két mondatában (20. és 21. mondatában) megfogalmazott kikötés a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés c) pontja értelmében tisztességtelen, mert ruhapróba hiányában az alperes bár megtagadhatja a bérelt termék kiadását, de ezzel együtt a bérlőt fizetésre kötelezi. Az együttműködési kötelezettség megszegésének ilyen mértékű szankcionálása nem megengedhető figyelemmel arra, hogy a bérlő által megadott méretű ruhával az alperes rendelkezik. A ruha rendelkezésre bocsátásának nem lenne akadálya a bérlő által a szerződéskötés időpontjában megadott méretben, azonban az esetlegesen bekövetkező méretváltozásból eredő használat következménye a bérlő terhén marad az általa visszautasított ruhapróba következtében.

Adásvételi szerződés, használt termék, helyszíni adásvétel, helyszíni fizetés és helyszíni átvétel megnevezésű szerződés blanketta 4. pontjában megfogalmazott kikötésben az alperes egyoldalúan és indokolatlanul rövidíti le a fogyasztó hátrányára a Ptk. 6:163. § (2) bekezdése szerinti, a fogyasztó kellékszavatossági igényének kétéves elévülési időtartamát neki kedvező módon a jogszabály által meghatározott minimum időtartamra.

E blanketta 7. pontjában és az Adásvételi szerződés új termék, készleten lévő termék, helyszíni adásvétel, helyszíni fizetés, helyszíni átvétel elnevezésű blanketta 9. pontjában megfogalmazott kikötés a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján tisztességtelen, mert a kizárólagos illetékesség kikötéssel perindítás esetén korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét.

Az elsőfokú bíróság a 3/2011. PK vélemény 1. pontjára figyelemmel megállapította az ÁSZF 2.15. pontjában megfogalmazott óvadék kikötésére vonatkozó rendelkezés érvénytelenségét, mivel az a Ptk. 6:99. §-ába ütközik. Az óvadékot a Ptk. a zálogjog egy fajtájaként szabályozza olyan kézi zálogjogként, amely a zálogjogosult javára biztosítja a közvetlen kielégítés jogát. A 2002/47/EK irányelv 1. cikk e) pontja értelmében a Ptk. 6:99. §-a szerint meghatározott semmisség vonatkozik minden olyan szerződésre, amelynél az egyik vagy mindkét fél természetes személy. A támadott pontban megfogalmazott, az óvadék kikötésére vonatkozó rendelkezés e jogszabály értelmében semmis kikötést tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az ÁSZF 2.11. pontjának 8. mondatába, a 2.13. pont 2. és 3., valamint 7. mondatába foglalt rendelkezések a Ptk. 6:157. § (2) bekezdése és 6:159. § (2) bekezdés b) pontja szerint semmisek, a fogyasztó kellékszavatossági igénye érvényesítését akadályozzák, mert az ÁSZF 2.11. pontjában és a 2.13. pontjában tilalmazza a szerződés megszüntetését. Az ÁSZF 2.13. pontjában a regisztrációs díj elvesztését mint anyagi hátrányt helyezi kilátásba, mely korlátozza a fogyasztót a jogai érvényesítésében. E körben érdektelen, hogy az alperes milyen infrastruktúrát tart fenn és az is, hogy a bérleti szerződésből nem szabadulhat figyelemmel arra, hogy a vállalt szolgáltatás teljesítése során az őt a jogszabályban előírt kellékszavatossági kötelezettség terheli.

Az ÁSZF 2.17. pontjának 8. mondata, mely az alperes kártérítési felelőssége alóli mentesülését köti ki anélkül, hogy a bérlő által a honlapról vagy más módon történt ruhakiválasztást követően, annak a bérlő részére történő átadásáig terjedő időszakban a ruha kiadása során keletkezett károk miatti felelősség viseléséről rendelkezne, az alperes teljes kártérítési felelősség alóli mentesülését kiköti. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint e rendelkezés a Ptk. 6:157. § (2) bekezdése és a 6:174. § (1) bekezdése értelmében semmis.

[8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel az alábbiakban megjelölt feltételek vonatkozásában, e körben az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a bíróság kötelezze a felperest a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződés és a költségjegyzék szerinti első- és másodfokú perköltségének megfizetésére.

Fellebbezése indokául előadta, hogy az ÁSZF 1.1. pontjának utolsó mondata, az 1.3. pontjának utolsó két mondata (4. és 5. mondata), továbbá a Bérleti szerződés első bekezdésének utolsó mondata - az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben - sem külön-külön, sem egymáshoz viszonyítva nem „nem egyértelmű”. Mindhárom rendelkezés önmagában és a másik két rendelkezéshez viszonyítva is egyértelmű. Megítélése szerint az, hogy a jogviszony tartalmát tekintve egy dokumentum (az ÁSZF több helyen) vagy több dokumentum (az ÁSZF és bérleti szerződés) megismétel vagy hasonló/ugyanazon szavakkal meghatároz egy szabályozást, nem jelenti azt, hogy ezen rendelkezések nem egyértelműek. Az ítélet nem fejtette ki, hogy mi a „részbeni megismétlés” mint „nem egyértelműség” jogszabályi háttere; mely jogszabály tiltja, hogy ugyanazon szabályt ne lehetne több helyen szerepeltetni a jogviszony tartalmát képező nyilatkozatokban. A támadott szabályozásban nincs semmilyen tisztességtelen, a rendelkezés egyértelmű. Nincs jogszabályi kötelezettsége arra, hogy az ÁSZF-et a bérlőnek átadja, azonban a bérlőnek az ÁSZF 2. és 3. fejezetében foglalt rendelkezéseket maradéktalanul tartalmazó kivonatot is átadja, ha a bérlőnek később kérdése támad vagy valamit nem ért, rögtön elő tudja venni a kivonatot, melyben a jogviszony „részletszabályai” olvashatók. A 2. és 3. fejezet a bérletre és a csoportos bérleti szerződésre irányadó lényeges rendelkezéseket tartalmazza.

Az ÁSZF 2.4. pontjának 4. mondatával kapcsolatban megismételte az ellenkérelmében kifejtetteket, miszerint a legfiatalabb bérlői is 17 évesek, szalagavató bálra készülő középiskolások. A szerződéseket 17 éves korlátozottan cselekvőképes és 18 éves

cselekvőképes diákok kötik meg. A 14-18 éves személyek korlátozottan cselekvőképes személyek, akik a perbeli szerződésnél jóval bonyolultabb és szigorúbb jogkövetkezményekkel járó feltételrendszert tartalmazó szerződéseket kötnek napi szinten, így különféle termékeket, szolgáltatásokat rendelnek meg. Csatolta az e-mag.hu általános szerződési feltételeit, mely három oldallal hosszabb, mint a perben támadott rendelkezések. E szerződés szerint bárki, aki a 16. életévét betöltötte lehet a webshop felhasználója és vásárlója, akik az általános szerződési feltételek elfogadását követően tudnak az e-mag.hu-ról rendelni. Mellékelte a cég2-nek a mobiltelefon vásárláshoz kapcsolódó hatályos ÁSZF-jét, mely szerint „a cég3-lel érvényes Előfizetői Szerződés kizárólag az alábbi személyek köthetnek: 14. életévét betöltött nem cselekvőképtelen állapotú természetes személy (korlátozottan cselekvőképes kiskorú), tehát a cég3-nél 14-18 éves korlátozottan cselekvőképes személy is tud önálló előfizetési szerződést kötni, melynek a 117 oldalas ÁSZF elfogadása a feltétele. E szerződés olyan fogalmakat és bonyolult szabályrendszert tartalmaz, amit a 14. életévét betöltött korlátozottan cselekvőképes személy is elfogadhat. Hivatkozott a Budapesti Kerékpáros Közösségi Közlekedési Rendszer (cég4) igénybevételére vonatkozó 34 oldalas ÁSZF-re, melynek 5. oldala tartalmazza, hogy a 16. életévét betöltött, legalább korlátozottan cselekvőképes természetes személyek vehetik igénybe a szolgáltatást. A IV.10. pont is a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződésnek tekinti a szolgáltatást, mely szintén az ÁSZF elfogadását követően használható. Kiemelte, hogy az általános szerződési feltételek szükségszerűen jogi szöveget tartalmaznak, jogi kifejezéseket használnak, így többek között tartalmazzák a szerződésszegő magatartás jogkövetkezményeit is. Hangsúlyozta, hogy egy 17 éves, korlátozottan cselekvőképes személyt nem lehet úgy tekinteni, mintha cselekvőképtelen lenne, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy napi szinten hány, az alperesi szabályrendszerrel jóval bonyolultabb és összetettebb szabályrendszerrel találkozik, melyet elfogad. Az általános szerződési feltételek nem egyoldalú feltételek, azok nem csak a fogyasztóra, hanem rá nézve is szigorú kötelezettségvállalásokat tartalmaznak. Iratellenesnek tartotta azt az ítéleti megállapítást, hogy „a pénzben kifejezhető jogkövetkezmények mértéke esetenként a bérelt ruha értékét messze meghaladja”. Ilyen egy esetben fordul elő, amikor a bérlő nem hozza vissza a bérelt terméket.

Az ÁSZF 2.7. pontja kapcsán rámutatott, hogy az ÁSZF-ben egyértelműen szabályozásra került a regisztrációs díj fogalma és az is, hogy a regisztrációs díj a bérleti díj része. Mindez a bérleti szerződéssel együtt értelmezve is világos. Önmagában e pont alapján is egyértelmű, hogy mi a regisztrációs díj, mikor fizetendő és mi a jogi sorsa. A regisztrációs díj és a hátralék a jelentésük alapján is egyértelmű fogalmak, a regisztrációs díj a bérlői adatok regisztrálásakor, a szerződéskötéskor fizetendő, gyakorlatilag a bérleti díj első részlete, míg a hátralék „a fennmaradt hátralékos összeg, mely a szerződéskötéshez képest később fizetendő, tehát a bérleti díj második, egyben utolsó részlete”. Ezen felül a bérlőnek egyéb jogcímen fizetési kötelezettsége nincs. A regisztrációs díj fogalmát, rendeltetését az ÁSZF 2.5. pontja határozza meg, míg a Bérleti díj fogalmát az ÁSZF 2.2. pontja definiálja. A bérleti díj a regisztrációs díjból és a hátralékból tevődik össze. A bérleti szerződésből pedig megállapítható, hogy a bérleti díj összege megegyezik a regisztrációs díj és a hátralék összegével.

Az ÁSZF 2.8. pont 3. mondatának első fordulata, 4. mondatának utolsó fordulata tekintetében sem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Megjegyezte, hogy e vonatkozásában az elsőfokú ítélet indokolást nem tartalmaz, nem állapítható meg, hogy e rendelkezés miért tisztességtelen, a [62] bekezdésben írt indokolás erre nem vonatkozhat. A támadott tagmondat arról szól, hogy az alperesi honlapon bemutatott, adott fantázianevelű termék megegyezik a valóságban is az adott fantázianevelű termékkel. E pont 4. mondatának utolsó fordulata sem tisztességtelen, a bérelt terméket számos bérlő használja, a támadott rendelkezés helyes

értelmezése az, hogy a bérlő azt veszi tudomásul, hogy egy használt ruhát fog kapni, az alperes pedig vállalja, hogy a ruhát rendeltetésszerű állapotban fogja a bérlő rendelkezésére bocsátani.

Az ÁSZF 3.1. pontjának utolsó mondatai (helyesen: 12. és 13. mondata) álláspontja szerint, az elsőfokú ítélet megállapításával ellentétben nem a ruha állapotáról szól, hanem arról, hogy a szerződés megkötését követően a bérlő méretadataiban olyan jelentős változás történt, hogy a szerződésben meghatározott méretű ruha a ruhaigazításakor, az elvitelekor már nem jó a bérlőre. E feltétel alapján az alperes a bérlő új méretének megfelelő ruhát biztosít. Amennyiben nincs ugyanazon fantázianevű ruhából megfelelő konfekcióméretű darabja, de egy másik fantázianevű hasonló ruhából van, akkor a rendelkezésre álló darabot ajánlja fel a bérlőnek; az pedig nem lehet tisztességtelen, hogy a szerződésszegés jogkövetkezményeit alkalmazza a bérlővel szemben, ha a bérlő a rendelkezésére bocsátott, méretben megfelelő darabok közül egyiket se kívánja. A problémát a méretváltozás okozta, az alperesnek nem róható fel.

Az ÁSZF 2.19. pontjának 4. és 6. mondata (helyesen: 6. és 8. mondata) körében az alperes azzal érvelt, hogy a bérlő a Kárjegyzék ismeretében szerződik, az ott szereplő díjtételeket a bérleti szerződés megkötésével egyidejűleg elfogadja. Ezen összegek átalányösszegek, a bérlő számára a szerződéskötéskor ismertek, hogy mely káresemény bekövetkeztekor milyen nagyságú kárátalányt kell fizetnie. Kiemelte, hogy az ÁSZF-ben írtaknak megfelelően a kárátalányt a kár tényleges összegének alapul vételével határozta meg és az összes lehetséges káreseményt rögzítő Kárjegyzékben esetlegesen mégsem szereplő Káresemény esetén is. A kárösszegek sem tisztességtelenek, azok a tényleges munkaerő- és anyagköltségtől lényegesen elmaradó, kifejezetten alacsony összegek. Ezen összegeket a bérlő a szerződéskötéskor kifejezetten elfogadja, ezért sem tekinthető e feltétel jogellenesnek és tisztességtelennek. Hangsúlyozta, hogy nagyértékű gépjárművek, munkagépek bérlete során is a bérlőnek az óvadék fizetésén túl vállalnia kell, hogy az adott típusú kár bekövetkezése esetén milyen összegű kárátalányt köteles fizetni.

Az ÁSZF 2.11. pont 4. és 5. mondata (helyesen: 6. mondata) kapcsán hangsúlyozta, hogy a cipő- és ruhapróbával kapcsolatos tudnivalókkal a szerződéskötés előtt a bérlők megismerkednek, e próba az ő érdeküket szolgálja, azon meg kell jelenniük, mivel ő csak így tud szerződésszerűen teljesíteni. A próbán meg nem jelenés vagy halasztás jelentős adminisztrációs terhet és szervezést von maga után, melyhez képest a bérlő által is elfogadott napi 2.000 forint kötbér összege nem eltúlzott, hanem kifejezetten alacsony összeg. Az elsőfokú bíróság nem jelölt meg arra vonatkozóan semmilyen jogszabályhelyet, hogy mi alapján találta a napi 2.000 forintos késedelmi kötbért eltúlzottnak. Tévesen állapította meg azt is, hogy egyszerre követelhet kötbért a késedelmes teljesítés, illetve nemteljesítés miatt. A bérlőnek felróható ok miatti elállás esetén kötbért követel a bérlőtől, ami a hátralék összegével megegyező összeg. Az elállás megszünteti a jogviszonyt, nincs és nem is lehet késedelmi kötbér igénye a bérlővel szemben. Késedelmi kötbér igénye akkor van, ha nem történik elállás és a cipő- és ruhapróbára a bérlőnek felróható okból kifolyólag későbbi időpontban kerül sor.

Az ÁSZF 2.11. pont utolsó mondata (9. mondat) kapcsán kiemelte, hogy a ruha hosszának levágása, a ruha egyedivé tétele a bérlő egyedi méreteire történő átalakítása a ruhában értékcsökkenést jelent. Amennyiben a bérlő eláll a bérleti szerződéstől, a bérlőnek meg kell fizetnie a meghíúsulási kötbért mint az elállás miatti jogkövetkezményt. Ettől független tétel az 50.000 forintos kárátalány összege, mely nem az elálláshoz, hanem a kárhoz kapcsolódik, amit a bérlő a ruha levágásával okoz. A kárátalány nem egyedileg került meghatározásra, az minden egyes ruha esetén a vágás miatti értékcsökkenés összege, ugyanis egy prémium esküvői ruha beszerzési ára 3-400.000 forint, egy basic mennyasszonyi, illetve szalagavató

ruhái 150-200.000 forint, ezen összegekhez képest egy jellemzően 5 cm-es vágás jelentős, a kárátalány 50.000 forintos értékével azonos értékcsökkenést jelent mindegyik ruha esetén, hiszen a ruha, amely megfelelt egy 173 cm magas bérlőnek a továbbiakban már csak egy 168 cm magas bérlőnek megfelelő, így a ruha nem tudja kiszolgálni a magasabb bérlőket.

Az ÁSZF 2.18. pont utolsó előtti mondatával (6. mondat) kapcsolatban sérelmezte, hogy az ítélet indokolásából nem állapítható meg, miszerint az önmagában a késedelmes ruhavisszavétel miatt kiszabandó napi 5.000 forint késedelmi kötbér milyen módon zárja el a fogyasztót az ezzel kapcsolatos peres vagy más jogi úton történő igényérvényesítéstől. Értelmezhetetlennek tartotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint azt kellene vizsgálnia, hogy a bérlő miatt, milyen okok és körülmények miatt nem tett eleget a ruha határidőben történő visszavételére irányuló kötelezettségének. A késedelmi kötbér mértéke kifejezetten alacsony, a bérlő mulasztása jelentős késedelmet és károkat okoz neki.

Az ÁSZF 2.14. pont második mondata, 3.2. pont 13. 14. (helyesen: 14.) mondata hivatkozott arra, hogy tévesen tartalmazza az ítélet a nyilatkozatát, miszerint kisebb az esélye a ruha újbóli kiadására a támadott szerződésben foglalt esetben. Ezzel szemben azt nyilatkozta az elsőfokú eljárásban, hogy a ruhát már nem tudja bérbe adni, ha a bérlő a ruha kiadása előtt 30 napon belül áll el, figyelemmel arra, hogy mind a szalagavatókra, mind az esküvőkre hónapokkal, gyakran fél évvel is korábban lefoglalják a ruhákat. Amennyiben nem a hátralék összegével megegyező összegű kötbért követelne, az azt jelentené, hogy ő szerződésszerűen teljesített, illetve tudott volna teljesíteni, így a teljes bérleti díj mégsem illetné meg őt.

Az ÁSZF 2.21. utolsó mondatával kapcsolatban fenntartotta az ellenkérelmében foglaltakat: ha szerződésmódosításra kerül sor, melynek tárgyát már egy másik ruha képezi, akkor az eredetileg bérelt ruhát már nem tudja bérbe adni, és ha nem követelné a drágább ruha bérleti díját a szerződésmódosítás tárgyává tett olcsóbb ruha bérleti díja helyett, akkor kár érné. Így amikor a fogyasztó az eredetinel olcsóbb terméket választ, alapvetően sérti az alperes jogos gazdasági érdekét, melyet nyilvánvalóan az kompenzál, hogy a bérlő megfizeti az alperesnek az eredetileg bérelni szándékozott ruha magasabb bérleti díját. A feltétel indoka világos és észszerű, nem egyoldalú, hiszen a szerződésmódosítás kétoldalú jognyilatkozat.

Az ÁSZF 2.15. pontja körében hangsúlyozta, hogy az óvadék egy biztosíték, amelyből a jogosult kielégítést követelhet a kötelezett szerződésszegő magatartása vagy nemteljesítése miatt. Nagyértékű prémium esküvői ruhák bérbeadása esetén a bérleti díj több, mint 100.000 forint, a beszerzési ára meghaladhatja az 500.000 forintot. Érdeke, hogy ezen nagyértékű ruhák a bérbeadást követően sérülésmentes állapotban kerüljenek vissza, továbbá az esetlegesen keletkező károk rendezésére legyen fedezet, így jogszerű és tisztességes az óvadék alkalmazása. A Ptk. 6:99. §-a fiduciárius hitelbiztosítékról szól, az ÁSZF-ben írt óvadék pedig nem ilyen.

Az ÁSZF 2.11. pont, 8. mondata, a 2.13. pont 2., 3., 7., mondata tekintetében kifogásolta, hogy az ítélet nem tartalmazza annak indokát, hogy a fogyasztó milyen jogainak az érvényesítését korlátozza az, hogy elveszíti a regisztrációs díjat, ha szerződik és a szerződésben kötelezettséget vállal, majd később a szerződéstől mégis eláll. A bérleti szerződést az aláírástól számított 31. naptól nemcsak a bérlő, hanem az alperes sem jogosult felmondani, így nemcsak a bérlőre vonatkozik a felmondási tilalom, hanem kétoldalú, ezért nem tisztességtelen.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főfelperes neveség ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta az alperes fellebbezésével érintett részben. Kérte, hogy az esetlegesen felmerülő perköltség megfizetésére kötelezze a bíróság az alperest. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emelte ki:

Az ÁSZF 1.1. utolsó mondata, 1.3. pont utolsó két mondata, Bérleti szerződés első bekezdés utolsó mondata vonatkozásában rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [59] pontjában indokát adta annak, mely okból nem egyértelműek a támadott kikötésrészek: a rendelkezések egymáshoz képesti eltérése okozza azt. A feltétel többszöri és részbeni szerepeltetése azonban nem eredményezheti, hogy a szabályok összevetése alapján a fogyasztó számára ne legyenek egyértelműek az egyes rendelkezések. Az elsőfokú bíróságnak nem kellett leírni, hogy milyen jogszabályi háttér alapján nem lehet többször is szerepeltetni az azonos szabályt az egyes jogviszony tartalmát képező nyilatkozatokban.

Az ÁSZF 2.4. pont 4. mondatával kapcsolatban osztotta az elsőfokú ítélet indokolásának [60] pontjában kifejtett álláspontot, kiemelve, hogy a csatolt, a piac egyéb szereplői által használt általános szerződési feltételek nem alkalmasak az ítélet megalapozatlanságának alátámasztására, különös tekintettel arra, hogy jelen perben egyéb piaci szereplők szabályozása még a kikötések tartalmának esetleges hasonlósága, azonossága esetén sem bír relevanciával.

Az ÁSZF 2.7. ponttal összefüggésben rámutatott, hogy az alperesi állítással szemben az ÁSZF-nek nincs olyan pontja, amely azt tartalmazza, hogy a regisztrációs díj a bérleti díjba beszámít. Az, hogy a felek a konkrét bérleti szerződés vonatkozásában a gyakorlatban milyen módon számolnak el, a közérdekű perben nem releváns.

Az ÁSZF 2.8. harmadik mondat első fordulata, 4. mondat utolsó fordulata, 3.1. pont utolsó 3 mondata (helyesen: 12. és 13. mondata) körében osztotta az ítélete indokolásának [62] pontjában írtakat. Az ÁSZF csoportos bérletre vonatkozó 3.1. pontjával kapcsolatban megjegyezte, hogy e pont nem tartalmazza azt, hogy az alperes a bérlő méretadatainak változása miatt kénytelen a bérlő részére új ruhát keresni. A rendelkezés nyelvtani értelmezése alapján arra figyelemmel állapítható meg a kikötés tisztességtelensége, hogy a rendelkezés a konfekcióméret helytállóságának megállapítására is az alperest jogosítja és teljesítését szerződésszerű teljesítésnek minősíti, melyet a bérlő is elfogad szerződésszerű teljesítésként.

Az ÁSZF 2.19. pont 4., 6., 7. mondata (helyesen: 6. és 8. mondata) kapcsán a felperes rámutatott, hogy az alperes a kárösszegeket egyoldalúan határozza meg, arra a fogyasztónak nincs ráhatása. Az általános szerződési feltételekben megjelölt összegek elfogadása sem teszi a kikötést tisztességesse. Kár bekövetkezése esetén nem az egyedi károkozást veszi figyelembe, hanem egy előre meghatározott kárjegyzéket tesz a szerződés részévé mint egyoldalú kármeghatározást; a kárjegyzékben nem szereplő kár esetére a fogyasztónak el kell fogadnia az alperes egyoldalú megállapításait. Nem csupán a 104. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján tisztességtelenek e feltételek, hanem az alperes részére indokolatlan és egyoldalú előnyt is biztosítanak a fogyasztóval szemben, mert a tényleges kár összegénél esetenként magasabb kárösszeg is megilleti az alperest. Megítélése szerint e feltételek vonatkozásában vizsgálendő az is, hogy az alperes a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy a fogyasztó egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt (BH2019.228.). Mindez a fogyasztótól nem várható el, ezt erősíti meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.663/2017/5. számú ítéletében hivatkozott C-415/11. számú Európai Unió Bírósága által hozott döntésben foglaltak is.

Az ÁSZF 2.11. pont 4. és 5. mondata (helyesen: 6. mondata) tekintetében utalt az elsőfokú ítélet indokolása [64] pontjának 2. mondatára, a bíróság nem tévedett, amikor megállapította

az alperes többes követelés iránti jogosultságát, mely önmagában is megalapozza a kikötés tisztességtelenségét.

Az ÁSZF 2.11. pont utolsó mondata (9. mondata) tisztességtelensége vonatkozásában az alperesi érveléssel szemben utalt az ítélet indokolásának [65] pontjára. Az a körülmény, hogy a bérlő a szerződés megkötésekor tisztában van a kárártalány összegével, nem teszi tisztességgé a szerződési feltételt.

Az ÁSZF 2.18. pont utolsó előtti (6.) mondatát az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [66] pontjában foglaltakra figyelemmel tekintette tisztességtelennek, mivel magában az ÁSZF-ben a kötbér összegét a felek értékarányosnak fogadják el. Mindebből az következik, hogy a fogyasztó peres vagy más jogi úton történő igényérvényesítése kizárt, a rendelkezés az értékarányosság fogyasztó általi elfogadása miatt ütközik az ítéletben hivatkozott jogszabályi rendelkezésbe.

Az ÁSZF 2.14. pont 2. mondata, 3.2. pont 13., 14. (helyesen: 14.) mondata tisztességtelensége vonatkozásában egyetértett az ítélet indokolásának [67] pontjával.

Az ÁSZF 2.21. pont utolsó mondata indokolatlan és egyoldalú előnyt biztosít az alperes számára azzal, hogy az általa szolgáltatott termék bérleti díjánál magasabb díj megfizetésére kötelezi a fogyasztót. Az, hogy ezt a bérlő az alperes által megszövegezett szerződésmódosításban kifejezetten elfogadja, valamint az, hogy a szerződésmódosítás kétoldalú nyilatkozat, nem teszi a kikötést tisztességgé. A rendelkezés ÁSZF-beli szabályozása meghatározza a bérleti szerződés tartalmát e körben, ami szintén egyoldalú és indokolatlan előnyt biztosít az alperesnek.

Az ÁSZF 2.15. pontjával összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének indokaira, továbbá a keresete 24. oldal 3. bekezdésében felhívott Kommentár-részletben foglaltakra hivatkozott.

Az ÁSZF 2.11. pont 8. mondata, 2.13. pont 2., 3., 7. mondata vonatkozásában a felperes fenntartotta a keresetben előadott álláspontját, miszerint a támadott ÁSZF-rendelkezések semmisek, mert ezekkel az alperes a fogyasztó kellékszavatossági igényei érvényesítését akadályozza, több esetben a tilalom előírásával; egy esetben pedig a regisztrációs díj elvesztésének kimondásával a fogyasztó érdekei érvényesítését csorbítja; mert az anyagi hátrány kilátásba helyezése a fogyasztót a jogai érvényesítésében korlátozza, illetve az alperes a kártérítési felelőssége alóli mentesülését köti ki, ami a jogszabályi rendelkezések értelmében semmis.

[10] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[11] A fellebbezés túlnyomó részben alapos.

[12] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban az abból levont jogkövetkeztetésével az ítéltábla csupán az ÁSZF 2.8. pont 3. mondatának első fordulata és a 2.14. pontja tekintetében értett egyet, a további támadott feltételek tisztességtelenségének megállapítására nem látott lehetőséget.

[13] Az ítéltábla – követve a fellebbezésben írt sorrendet – a támadott feltételek vonatkozásában az alábbi álláspontra helyezkedett.

[14] ÁSZF 1.1. utolsó mondata, 1.3. pontjának utolsó két mondata, Bérleti szerződés első bekezdésének utolsó mondata.

A Ptk. 6:102. § (1) bekezdése értelmében az az általános szerződési feltétel minősül tisztességtelennek, amely a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg. Ebből az következik, hogy a kikötés tisztességtelenségének elvi lehetősége is kizárólag a szerződésből a felekre háruló jogokat és kötelezettségeket szabályozó feltételek esetében állhat fenn. Valamely blanketta szerződésnek a felek jogait, kötelezettségeit nem érintő részei már egyrészről eleve nem minősülnek szerződési feltételnek, másrészről és különösen: nem lehetnek tisztességtelenek, mivel fogalmilag kizárt, hogy a fogyasztó terhére bontsák meg az egyensúlyt olyan jogok és kötelezettségek között, amelyeket nem is szabályoznak. Ebből egyenesen következik, hogy az ÁSZF támadott 1.1. pontjának utolsó és 1.3. pontjának utolsó két mondata, valamint a Bérleti szerződés első bekezdésének utolsó mondata közötti bármely ellentmondás sem alapozhatja meg ezek tisztességtelenségét, azok legfeljebb a Ptk. 6:107. § (2) bekezdésének második fordulata alapján lennének semmisek. Ennek megállapítását azonban elsősorban az erre irányuló felperesi jogállítást, másodsorban pedig a felperes e tekintetben hiányzó aktív perbeli legitimációjának hiánya akadályozza.

[15] ÁSZF 2.4. pontjának 4. mondata.

A Ptk. 2:12. § (2) bekezdés b) pontja szerint a korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket. A Nagykommentár e rendelkezéshez fűzött magyarázata szerint ezen önálló jognyilatkozati lehetőségek esetében sem tilos a törvényes képviselő közreműködésének igénybevétele (pl. tanácsának, véleményének a kikérése), sőt jól működő szülő-gyermek kapcsolat esetén ez a tipikus magatartás. Azonban a jogszabályhely értelmében a nyilatkozat a törvényes képviselő beleegyezése vagy jóváhagyása nélkül is érvényes. A kommentár a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződésnek a piaci, bolti bevásárlást, cipőjavíttatást említi.

[16] Az ítéltábla kiemeli: nem téveszthető szem elől, hogy a Ptk. megalkotása és a hozzáfűzött kommentár létrejötte óta az elmúlt évtizedben jelentősen megváltoztak mind az élet-, mind az árviszonyok. Azt, hogy jelenleg mi tekinthető a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződésnek, mindezek figyelembevételével kell eldönteni.

[17] Az alperes alkalmi ruhák kölcsönzésével foglalkozik, mely magába foglalja a menyasszonyi ruhákon kívül más rendezvényekre, így többek között szalagavató bálókra szolgáló öltözékek kölcsönzését is. Ma egy helyi közlekedési bérlet – amennyiben az nem tanulóberlet – budapesti viszonylatban mintegy 10.000 forint, távolsági bérlet esetén a bérlet ára ezt lényegesen meghaladó összeg is lehet. Jelentős értékűek a korlátozottan cselekvőképes kiskorúak által megvásárolható műszaki cikkek (pl. tablet, telefon), szolgáltatások (pl. telefon

és internet előfizetés, koncert, színház, illetve opera jegy). Ezek megvásárlása is – ha nem is napi rendszerességgel történik – a mindennapi szükséglet kielégítését szolgálja. Ritka, de az életben nem biztos, hogy egyszeri alkalomnak tekinthető a ruhakölcsönzés is, amely szintén a mindennapi élet szokásos részének tekintendő. Hasonló vagy magasabb ellenszolgáltatást kikötő, bonyolult szerződés megkötése esetén – mint ahogy arra az alperes is utalt a fellebbezésében – is eljárhatnak a korlátozottan cselekvőképes kiskorú személyek.

[18]

Az ítéltábla csupán megjegyzi, hogy a kereset e körben jogi érvelést nem tartalmaz, a felperes nem jelölte meg, hogy ezen rendelkezés miatt bontja meg a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződést kötő fél hátrányára.

[19] ÁSZF. 2.7. pont.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezen rendelkezés nem egyértelmű, ugyanis nem állapítható meg, hogy a regisztrációs díj beszámít-e a bérleti díjba vagy sem. A támadott rendelkezés értelmében az alperes részletfizetési kedvezményt sem a regisztrációs díj, sem a teljes bérleti díj, sem a teljes bérleti díj és a regisztrációs díj különbözete (a továbbiakban: „hátralék”) vonatkozásában nem biztosít. A rendelkezés egyszerű nyelvtani értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a bérleti díj a regisztrációs díjból, valamint a hátralékból tevődik össze, az utóbbi a bérleti díj és a regisztrációs díj különbözete; mindez külön magyarázatra nem szorul. Az ÁSZF 2.6. pontja meghatározza a bérleti díj fogalmát, míg a 2.5. pont 4. mondata rögzíti, hogy bérleti jogviszony érvényesen a szerződés aláírásával és regisztrációs díj megfizetésével egyidejűleg jön létre. Ezen rendelkezésekkel egybevetve az ÁSZF 2.7. pontját, minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy a regisztrációs díj – mint annak része – beszámít a bérleti díjba. Tévesen jutott ezért az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy e rendelkezés a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésébe ütközik.

[20] ÁSZF 2.8. pont 3. mondat első fordulata.

E szerződéses pontban a bérlő előzetes nyilatkozatot tesz a vonatkozásban, hogy a bérelt ruha megegyezik a Fő honlapon az adott fantázianevű termékhez kapcsolódó fényképen és részletes leírásban szereplő termékkel. Ezen nyilatkozatát anélkül teszi meg, hogy a bérelt ruhát valóban megtekintené és lehetősége lenne ellenőrizni a honlapon szereplő és a bérelt ruha azonosságát. Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy ez a rendelkezés egyoldalúan feljogosítja az alperesi vállalkozást teljesítésének szerződésszerű megállapítására, a támadott kikötés a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján tisztességtelen, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[21] Az ítéltábla azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a rendelkezés 4. mondatának utolsó fordulata tekintetében. E szerint a bérlő tudomásul veszi, hogy használt ruhát fog kapni, az alperes pedig azt vállalja, hogy a terméken csupán a rendeltetésszerű

használatából eredő, de a termék használatát, megjelenését érdemben nem befolyásoló változások lehetnek, tehát az alperesi vállalkozás megfelelő állapotú használt ruhát fog a bérlő rendelkezésére bocsátani. E rendelkezés nem jogosítja egyoldalúan az alperest e feltétel értelmezésére és nem jogosítja fel annak megállapítására, hogy a teljesítése szerződésszerű-e, így e kérdésben az elsőfokú bíróság döntése nem felelt meg a felhívott jogszabályoknak.

[22] ÁSZF 2.19. pontjának 6. mondata.

Az ítéltábla álláspontja szerint a támadott rendelkezés nem tekinthető tisztességtelennek, ugyanis e pontban a bérlő csupán azt ismeri el a szerződés aláírásával, hogy a Kárjegyzékbe foglalt összegeket kifejezetten elfogadja. Az alperesi vállalkozás a Kárjegyzékben feltüntette díjszabását, amely azt tartalmazza, hogy a ruha milyen jellegű sérülése esetén milyen összegű javítási díjat fog felszámolni, illetve a ruha javíthatatlansága esetén a bérlő milyen összeggel tartozik. Az alperesi vállalkozás mint minden más vállalkozás előre megállapított - és az üzlethelyiségében kifüggesztett - díjtételekkel dolgozik, hasonló módon jár el akár egy ruhajavító szalon is, előre meghatározva pl. egy zippzár csere, nadrág felhajtás költségét attól függetlenül, hogy az adott ruhadarabot megtekintette volna. Nem tisztességtelen az sem, hogy a fel nem tüntetett díjtételeket az alperesi vállalkozás egyoldalúan jogosult meghatározni a kár tényleges összegének alapulvételével. E körben az alperes maga dönti el, hogy az adott hiba kijavítását milyen összegért vállalja, melynek meghatározásában a fogyasztó nem működik közre. A felek között jogvita keletkezhet a tekintetben, hogy a ruhának milyen mértékű sérülése volt, illetve a ruha javítható-e vagy sem, annak eldöntése független-e szerződési feltételtől. Ez a kikötés nem jelenti azt, hogy a fogyasztó el volna zárva a javítás szükségességének, illetve annak mértékének vitájától.

Megjegyzi az ítéltábla: amennyiben ezen rendelkezések tisztességtelenségét állapítja meg a bíróság és az kikerül a szerződésből, abban az esetben is a bérbeadó határozza meg, hogy milyen összeget kér a javításért még akkor is, ha azt előre nem állapította meg. A Kárjegyzékben foglaltakra tekintettel a fogyasztó előre tudatában van annak, hogy milyen gazdasági következménye lesz, ha a ruha a használat közben megsérül, javításra szorul. E rendelkezés a bérlő érdekét szolgálja.

[23] ÁSZF 3.1. pont 12. és 13. mondata.

Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróságnak a feltétel tisztességtelenségét rögzítő álláspontját, ugyanis a felek e pontban abban állapodtak meg: amennyiben az alperesi vállalkozás bármilyen okból (pl. a bérelni kívánt ruhát a korábbi bérlő nem hozta vissza, vagy olyan sérülést szenvedett, ami miatt a kár javíthatatlan vagy a javítása még az alperes hibáján kívüli okból nem valósult meg) nem tudja kiszolgáltatni az újabb bérlő részére az általa kiválasztott ruhát, a bérlő által megrendelt ruhával azonos típusú és kialakítású, a bérlő konfekciómérete szerinti ruhát jogosult kiadni, melyet a felek szerződésszerű teljesítésnek fogadnak el. Ezen pont alapján csupán az lehet a vita tárgya, hogy a kiadott ruha a megrendelt ruhával azonos kialakítású vagy típusú-e. E pontban a bérlő nem ismerte el előre, hogy az átvett ruha a fentieknek megfelelt, csupán az alperesi vállalkozás azt vállalja, hogy a megrendelt ruhával azonos típusú és kialakítású és méretű ruhát jogosult részére kiadni. A bérlő érdekét is szolgálja, hogy az alperesi vállalkozás felajánljon a bérelni kívánt ruhával lényegében azonos típusú, nem pedig attól eltérő, esetleg alacsonyabb árfekvésű ruhát. Tehát nem a bérbeadó jogosult egyedül eldönteni, hogy az adott ruha hasonló vagy sem, jogvita esetén e kérdésben a bíróság fog állást foglalni. E pont nem rendelkezik arról sem, hogy az

alperesi vállalkozás lenne jogosult eldönteni, hogy a teljesítése szerződésszerű-e, így e rendelkezés nem ütközik a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés b) pontjába; az nem tisztességtelen.

[24] ÁSZF 2.11. pont 6. mondata.

A Ptk. 6:186. § (1) bekezdése alapján késedelmes teljesítés esetére kötbér kiköthető. Késedelem esetére a felek póthatáridőt is megállapíthatnak (cipős ruhapróbára újabb határnap) vagy elállhatnak a szerződéstől. A kötbér lényegében káráltalány, szokásosan alkalmazott eszköz, mely a szerződés kikényszerítését szolgálja. Abban az esetben is fizetendő, ha ténylegesen az alperesi vállalkozásnak kára nem keletkezik [6:186. § (3) bekezdése]. Kiemeli az ítéltábla, hogy a Ptk. 6:187. § (1) bekezdésének második mondata értelmében a késedelmi kötbér nem mentesít a teljesítési kötelezettség alól, tehát az alperes a fogyasztó késedelme esetén jogosult a teljesítést követelni. Így a késedelem esetén is jogosan követelhető teljesítés jogszerűen biztosítható meghiúsulási kötbérrel, csupán az kizárt az első mondat alapján, hogy az alperes e kötbér megfizetése mellett követelje a teljesítést. A fogyasztó meghiúsulási kötbér melletti teljesítési kötelezettségét azonban az ÁSZF nem írja elő. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – a 2.11. pont 9. mondatával egybevetve – amiatt nem állapítható meg e kikötés tisztességtelensége, mert a fogyasztót túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezi azzal, hogy az alperes egyszerre követelhet a késedelmes teljesítés miatt teljesítést és kötbért, illetve nem teljesítés miatt kötbért.

[25] ÁSZF 2.11. pont utolsó (9.) mondata.

Az ítéltábla álláspontja szerint e pont nem tisztességtelen a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alapján. E rendelkezés értelmében a bérlő az alperesi vállalkozásnak a meghiúsulási kötbéren felül további nettó 50.000 forint káráltalányt köteles megfizetni cipős ruhapróba esetében akkor, ha az igazítás a bérelt termék visszafordíthatatlan átalakításával (így különösen, de nem kizárólagosan a szoknyarész hosszának levágásával) jár és a bérlő ezen termékre kötött szerződéstől az igazítást követően a jelen ÁSZF-ben foglalt tilalom ellenére eláll (felmondással él). Az alperesi vállalkozás által megadott mérettáblázat szerint készült ruha átalakítását követően, ha a bérlő az ÁSZF-ben foglalt tilalom ellenére eláll/felmondással él a szerződéstől, 50.000 forint káráltalányt köteles megfizetni. E szabályozás azért nem tekinthető tisztességtelennek, mert arra az esetre rendel kötbérfizetést, amikor a ruhát a bérlő átlagos konfekció mérettől eltérő testalkatára visszafordíthatatlanul alakítják át. Ez esetben a ruha a későbbiekben már csak a hozzá hasonló méretű újabb bérlőnek adható ki, ezáltal a ruha további hasznosításának köre lényegesen szűkül, aminek következtében az alperes az egyébként lehetséges vagyoni előnynek legalább egy részétől esik. Tekintettel arra, hogy az alább kifejtendők szerint a meghiúsulási kötbér (2.14. pont) tisztességtelen, így a kizárólag e címen kikötött 50.000 forint káráltalány nem jelenthet többszörös, tehát túlzott pénzfizetési kötelezettséget a fogyasztó számára. Emiatt a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja szerint nem tisztességtelen. Ezen káráltalány nem kizárólag a ruha visszafordíthatatlan átalakításával bekövetkezett értékcsökkenést, hanem a korlátozott kiadhatóságból eredő esetleges kárt is magába foglalja, tehát a vállalkozás további bérleti díjtól való eleséséből származó kárt is.

[26] ÁSZF 2.14. pontjának 2. mondata.

Az ítéltábla e szerződéses feltétel tekintetében egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint az a Ptk. 6:104. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen. E pont szerint a bérlő a

termék szerződés szerinti kiadásának időpontját megelőző 30. naptól kezdődően a bérlő szerződésszegése miatti meghiúsulás esetén a bérlő a hátralék nettó összegével megegyező meghiúsulási kötbért köteles megfizetni. Elállás esetén a bérlő a teljes egész bérleti díjat köteles megfizetni, tehát az egész bérleti díjat elveszíti, mert visszautasítja a szolgáltatást. Az ítéltábla nem vonja kétségbe, hogy a bérlők az alperesi vállalkozás által kínált ruhákat olyan alkalmakra kívánják igénybe venni, melyet az esemény előtt több hónappal kitűztek és a ruhát is hónapokkal előtte lefoglalták, így a 30 napon belüli elállás esetén az alperesi vállalkozásnak jóval kevesebb az esélye a ruha bérbeadására, azonban a teljes bérleti díj hátralék megfizetése nem indokolt. Amennyiben a bérlő a szolgáltatást visszautasítja, abban az esetben az alperesi vállalkozásnak nem merül fel többek között a ruha tisztításával kapcsolatos költsége, így a káron szerzés tilalmának sérelme folytán tisztességtelen az igénybe nem vett szolgáltatás mellett is a teljes bérleti díj megfizetésének előírása.

[27] ÁSZF 2.21. pontjának utolsó mondata.

A támadott rendelkezés azt az esetet szabályozza, amikor a szerződéskötést követően a bérlő a megrendelt ruha bérleti díjánál alacsonyabb bérleti díjú terméket választ, azonban az alperesi vállalkozás a szerződésmódosítással bérbe venni kívánt terméket a magasabb, az eredeti szerződés tárgyát képező bérelt termék bérleti díja ellenében adja ki. E rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy szerződésmódosítás esetén – amennyiben a bérlő alacsonyabb bérleti díjú ruhát választ – ne érje az alperesi vállalkozást kár az eredeti szerződés alapján elérhető vagyoni előny egy részétől való elesése folytán. Az alperesi vállalkozás e szerződéses pontban előzetes hozzájárulását adja a szerződésmódosításhoz, lehetőséget biztosít arra, hogy a bérlő olcsóbb ruhát vegyen bérbe. Amennyiben ezen szerződéses pont nem tenné lehetővé a bérelt ruha vonatkozásában a szerződés módosítását, abban az esetben a fogyasztónak a szerződést az ÁSZF, illetve a Bérleti szerződés rendelkezései alapján az eredeti feltételek mellett kellene teljesítenie vagy azt megszüntetnie, továbbá az új ruhára új szerződést kellene kötnie. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy nincs az alperesnek olyan jogszabályi kötelezettsége, hogy a szerződésben foglaltaktól eltérő, olcsóbb termékekkel teljesítse a szerződést. E pont lehetővé teszi a bérlőnek a szerződésmódosítást, mely kedvezőbb, mint az eredeti szerződés nem teljesítésének jogkövetkezményét viselni az új bérleti szerződésből fakadó további költségekkel együtt. Mindezekre figyelemmel a szerződés tisztességtelensége a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg.

[28] ÁSZF 3.2. pont 14. mondata.

Az ÁSZF 2.14. pontjával kapcsolatban kifejtett érvek e kikötés esetében is irányadó, ezért az ítéltábla azokkal megegyező indokok mellett az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[29] ÁSZF 2.15. pont.

A Ptk. 6:99. § (fiduciárius hitelbiztosítékok semmissége) szerint semmis az a kikötés, amelyben fogyasztó követelés biztosítása céljából tulajdonjog, más jog vagy követelés átruházására vagy vételi jog alapítására vállalt kötelezettséget. Óvadéki szerződés alapján azonban a biztosítékot nyújtó fél nem az említettekre vállalt kötelezettséget, hanem a 6:95. § (1) bekezdésben meghatározottakon, a perbeli jogviszonyokban készpénzen alapít óvadékot.

Nem tiltja jogszabály, hogy fogyasztói szerződésben a felek dologi biztosítékot, óvadékot vagy zálogjogot kössenek ki, ilyen tipikus szerződés a jelzáloggal biztosított hitel-, illetve kölcsönszerződés. Az elsőfokú bíróság gondolatmenetét követve az összes olyan fogyasztói hitelszerződés semmis lenne, amely bármiféle zálogjogot tartalmaz.

A támadott szerződéses rendelkezés alapján a bérlő által megfizetett óvadék a közvetlen kielégítést nyújtó biztosíték szerepét tölti be. Amennyiben a bérlő a szerződésben foglalt kötelezettségének eleget tesz, a bérlet terméket a szerződésben foglaltak szerint hiánytalanul, sérüléstől és károsodástól mentesen határidőben visszaviszi az alperesi vállalkozás részére, az óvadék összegét az alperesi vállalkozás visszafizeti részére. E szerződéses pont a továbbiakban arról rendelkezik, hogy amennyiben a bérlet termékben kár keletkezett, milyen módon kell eljárni, a kár összege hogyan térül meg, mi az eljárás, ha a kár összege az óvadék összegénél magasabb, illetve alacsonyabb.

[30] Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződés a Ptk. 6:99. §-a szerint semmis szerződés. Az óvadék ezen jogszabályba foglalt kritériumoknak nem felel meg, ugyanis a perbeli esetben a pénzkövetelés biztosítása céljából nem kerül sor tulajdonjog, más jog vagy követelés átruházására, vételi jog alapítására. Az óvadéknak, a Ptk. 5:40. §-ban foglalt szabálya ellenére nem válik tulajdonosává az alperesi vállalkozás, mivel annak átadására nem a pénz átruházásra vonatkozó szabályok szerint, hanem biztosítéki céllal kerül sor.

Megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy a felperes a Ptk. 6:105. § (1) bekezdés a) pontja alapján a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződés részévé váló tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indíthat közérdekű keresetet. Valamely e körbe tartozó általános szerződési feltételnek jogszabályba ütközés miatti érvénytelenségének megállapítása [6:95. §] iránti per indítására nem rendelkezik aktív perbeli legitimációval. Hangsúlyozza továbbá az ítéltábla, hogy a bíróság a Pp. 342. § (3) bekezdésére figyelemmel a felperes azon kereseti jogállítása köti a bíróságot, hogy azért semmis a kérdéses kikötés, mert a Ptk. 6:99. §-ába ütközik. Ennek következtében e kikötés tisztességtelenségének megállapítását mind az erre irányuló felperesi jogállítás, mind pedig a felperes e tekintetben hiányzó perbeli aktorátusának hiánya akadályozza.

[31] Mindezekre figyelemmel tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy e feltétel jogszabályba ütközik.

[32] Az alperes az ÁSZF 2.11. pont 8. mondata, a 2.13. pont 2., 3., 7. mondata körében a fellebbezésében azzal érvelt, hogy az elsőfokú ítélete indokolása nem tartalmazza, hogy a fogyasztó milyen jogainak az érvényesítését korlátozzák e rendelkezések. Sérelmezte, hogy a bérlő a kötelemből mindenféle jogkövetkezmény nélkül szabadulhat. Nem tartotta tisztességtelennek, hogy a szerződés aláírásától számított 31. naptól kezdődően a szerződő felekre felmondási tilalom vonatkozik, ugyanis e tilalom nem egyoldalú, nem tisztességtelen.

[33] Az elsőfokú bíróság ezen szerződéses feltételek semmisségét a Ptk. 6:157. § (2) bekezdése és a 6:159. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással állapította meg, továbbá

indokát adta ezen döntésének is. Az alperesi fellebbezés e szerződéses pontok körében a kikötések tisztességtelenségével kapcsolatban terjesztett elő kifogást, azonban nem tartalmazott semmilyen konkrét, jogszabályi hivatkozással alátámasztott indokot arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított semmisség miért nem helytálló. Ennek ellenére az ítéltábla vizsgálta e feltételek tisztességtelenségét, miután a fellebbezés elbírálását a jogi érvelés hiányossága nem zárja ki.

[34] ÁSZF 2.11. pont 8. mondata.

E szerződéses pont szerint a bérelt termék visszafordíthatatlan átalakítását követően a felek – sem a bérlő, sem az alperesi vállalkozás – nem jogosultak a szerződést elállással/felmondással megszüntetni. Az alperesi vállalkozás az említett esetben a bérlő igényének megfelelően véglegesen átalakította a ruhát, mely ezáltal az átlagos konfekció mérettől eltérő méretűvé vált. Az ilyen méretű ruha kiadása a továbbiakban nehézségekbe ütközhet, így nem sért jogszabályt e szerződéses pont, amikor a felmondás/elállás jogát mindkét fél részéről kizárja. Kiemeli az ítéltábla, hogy a felektől elvárható – figyelemmel a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésére is –, hogy a ruha átalakítását követően egyik fél se álljon el a szerződéstől, illetve azt ne mondja fel. Emellett az elállási/felmondási jog kétoldalú kizárása a fogyasztót is védi, ez alapján a kikötés alapján a felek elállással/felmondással kapcsolatos jogai, illetve kötelezettségei teljes egyensúlyban állnak, ami önmagában kizárja a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében írt tisztességtelenségi generálklauzula megvalósulását.

[35] ÁSZF 2.13. pont 2., 3., 7. mondata.

A 2.13. pont 2. mondata alapján a bérlő tudomásul veszi, hogyha a szerződéstől annak aláírásától számított 30 napon belül áll el (él felmondással), akkor a regisztrációs díjat elveszíti. Ezen rendelkezés nem tekinthető tisztességtelennek, ugyanis a bérlő a szerződés megkötésével egyidejűleg leköti az adott időpontra a ruhát, melyet – figyelemmel a bérleti szerződésre – az alperes nem tud másik bérlőnek ajánlani, szükség esetén bérbe adni. Az alperesnek magával a szerződéskötéssel is adminisztrációs költsége merül fel, ennek ellenére nem kerül sor a szerződés teljesítésére, így az ezzel felmerült költségeit a regisztrációs díjjal egyező kárártalányban jelöli meg. A lefoglalt ruhát más bérlőnek kiadni nem tudja, így e díjban megjelenik az elmaradt haszna is.

[36] A 2.13. pont 3. mondata szintén nem tekinthető tisztességtelen feltételnek, ennek indoka megegyezik a 2.11. pont 8. mondatához fűzött indokolással.

[37] A 2.13. pont 7. mondata lényegében a 2.13. pont 2. mondatának a folytatása. E rendelkezés értelmében a szerződés aláírásától számított 31. naptól kezdődően sem a bérlő, sem az alperes egyoldalú nyilatkozatával a szerződést jogszerűen nem szüntetheti meg, ide nem értve a felhívott ÁSZF 2.11.3. pontjában rögzített felmondást. Ezen rendelkezés sem tekinthető tisztességtelennek, ugyanis a fogyasztókat a szavatossági igényük alapján megilleti az elállási jog. E pontban meghatározott időpontban a szerződés teljesítésére még nem került sor, így a kellékszavatosság alapján a szerződéstől való elállás nem lehetséges, így fogalmilag kizárt, hogy e rendelkezés a fogyasztónak a kellékszavatossági igényét korlátozza. Hasonlóan

az ÁSZF 2.11. pont 8. mondatánál kifejtettekhez az elállási/felmondási jog kölcsönös kizárása a fogyasztót is védi, ez alapján a kikötés alapján a felek elállással/felmondással kapcsolatos jogai, illetve kötelezettségei teljes egyensúlyban állnak, ami önmagában kizárja a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében írt tisztességtelenségi generálklauzula megvalósulását.

[38] ÁSZF 2.18. pontjának 6. mondata.

Nem osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint e rendelkezés a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján tisztességtelen, mert elzárja a fogyasztót a túlzott mértékűnek tartott kötbérrel összefüggő igényének peres vagy más jogi úton történő érvényesíthetőségétől. Ezen rendelkezés kizárólag arról szól, hogy a bérlő a bérelt termék késedelmes visszavitele esetén naptári naponként és bérelt termékenként 5.000 forint összegű késedelmi használati díjat köteles fizetni az alperesi vállalkozás részére, melynek összegét a felek értékarányosnak fogadtak el. Késedelem esetén nincs jelentősége annak, hogy a bérlő a bérelt terméket milyen okból nem vitte határidőben vissza, ugyanis azt az alperesi vállalkozás mindaddig nem tudja tisztítani, esetleg javíttatni, majd bérbe adni, amíg az a korábbi bérlő birtokában van. E rendelkezés nem zárja el a bérlőt a kötbérrel összefüggő esetleges igényének érvényesíthetőségétől, ilyen joglemondást e szerződéses pont nem tartalmaz, ilyen mögöttes jelentése sincs.

[39] A kifejtettek tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az ÁSZF 2.8. pont 3. mondata első fordulata és az ÁSZF 2.14. pontjának 2. mondata érvénytelenségének megállapítása tekintetében a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, ezt meghaladóan a fellebbezéssel érintett további szerződéses feltételek tekintetében megváltoztatta, a keresetet elutasította és e feltételekre vonatkozó megállapításokat a közleményből is mellőzte.

[40] Az alperes fellebbezése túlnyomó részben sikeres volt, ezért az ítéltábla az alperes által fizetendő kereseti illeték mértékét a pernyertesség/pervesztesség arányára tekintettel leszállította azzal, hogy a fennmaradó 25.000 forint illeték az állam terhén marad.

Mivel a felperes perköltség megfizetésére nem kötelezhető, a Magyar Állam a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes részére megfizetni a rendelkező részben foglaltak szerinti mértékű együttes első- és másodfokú részperköltséget. Az ítéltábla az alperes jogi képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet 2. §-a alapján határozta meg, különös tekintettel a csatolt megbízási szerződésre és az általa ténylegesen kifejtett tevékenységre.

[41] A kereseti illetéket – az időközben bekövetkezett jogszabályváltozásra figyelemmel – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetni, mely fizetési kötelezettség a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, azaz a másodfokú ítélet meghozatalának napjától számított 60 napon belül kell a jogerős ítéletben foglalt illetéket megfizetni.

Közleményként fel kell tüntetni: a Fővárosi Ítéltábla megnevezést, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Az ítéltábla figyelmezteti az alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Budapest, 2023. március 9.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
Anikó s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey
bíró